

E-okul sisteminin kullanımına dair araştırmalar: 2009-2022 yılları arasındaki YÖK tez veri tabanında yer alan lisansüstü tezlerinin incelenmesi
Nilgün Karaca¹, Ahmet Sürezi², Mitat Duman³, Fatih Okay⁴

DOI [10.5281/zenodo.10696037](https://doi.org/10.5281/zenodo.10696037)

Özet

E-Okul sisteminin Millî Eğitim Bakanlığına bağlı kurumlarda kullanımına dair yapılan akademik çalışmalar, araştırmacıların gelecekte yapılacak çalışmalara yön vermesi açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmanın amacı, 2009-2022 yılları arasında Türkiye'de literatüründe yer alan, e-okul sistemi konusunda lisansüstü tezlerini incelenmek ve elde edilen bulgular ile bazı öneriler sunmaktır. Çalışma, lisansüstü tezlerinin incelenmesine yönelik doküman analizine dayalı nitel bir araştırmadır. Araştırmada, e-Okul sistemi konusunda Türkiye literatüründe yer alan 22 lisansüstü tez bulunmaktadır. Türkiye Yüksek öğretim kurumu veri tabanından e-Okul, Millî eğitim bakanlığı ve eğitim kelimeleri yazılarak bu tezlere ulaşılmıştır. Tezlerde şu soruların cevabı aranmış ve analizi yapılmıştır: Lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı nasıldır, e-Okul sisteminin eğitim alanı üzerine yapılan çalışmaların konuları nelerdir, yapılan çalışmaların örneklemi nelerdir, yapılan çalışmalarda hangi yöntemler kullanılmıştır, hangi veri toplama araçları kullanılmıştır ve bu verilerin analizi nasıl yapılmıştır. Çalışma sonucunda elde edilen bulguların frekans ve yüzdeleri hesaplanarak tablo haline getirilmiştir. Şu bulgular elde edilmiştir: e-Okul sistemini eğitim sisteminde araştırıldığı en yoğun yıl 2011'dur. 2020 yılında bu konu ile ilgili hiçbir çalışmaya rastlanılmamıştır. Araştırılan lisansüstü tezlerinde konu olarak öğrenci ve veli değerlendirmesi üzerinde durulduğu görülmektedir. Tarama yönteminin sıklıkla kullanıldığı görülmektedir. Tesadüfi örneklemin yapılan araştırmalarda çok kullanıldığı görülmektedir. Veri toplama aracı olarak ölçek, veri analizi yapılırken de frekans ve yüzdelerin kullanıldığı gözlemlenmiştir. Bu bulgulara dayalı olarak bazı önerilerde bulunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: e-Okul, eğitim, tez incelemesi

Research on the use of the e-school system: Investigation of the postgraduate theses in the YÖK thesis database between 2009-2022

Abstract

Academic studies on using the e-School system in institutions affiliated with the Ministry of National Education are critical in guiding researchers' future studies. This study aims to examine the postgraduate theses on the e-school system in the literature in Turkey between 2009 and 2022 and to present some suggestions with the findings obtained. The study is a qualitative research based on document analysis examining postgraduate theses. The research has 22 postgraduate theses on the e-school system in Turkish literature. These theses were accessed by typing e-School, Ministry of National Education and education from the Turkish Higher Education Institution database. The answers to the following questions were sought and analysed in theses: What is the distribution of postgraduate theses according to years, what are the subjects of the studies on the education field of the e-School system, what are the samples of the studies, what methods were used in the studies, what data collection tools were used and how were these data analysed? The frequencies and percentages of the findings obtained from the study were calculated and presented in a table. The following findings were obtained: The busiest year in which the e-School system was researched in the education system was 2011. No studies on this subject were found in 2020. It is seen that the researched postgraduate theses focus on student and parent evaluation as a subject. It is seen that the relational scanning method is frequently used. Random sampling is widely used in research. It was observed that scale was used as a data collection tool, and frequencies and percentages were used in data analysis. Some recommendations have been made based on these findings.

Keywords: e-School, education, thesis review

¹ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, nilgunkaraca44@gmail.com

² Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, ahmetsurezli@hotmail.com

³ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, mitatduman@gmail.com

⁴ Öğretmen, Millî Eğitim Bakanlığı, fatih_okay_elz@hotmail.com

Giriş

E-okul sistemi, öğrenci gelişiminin izlenmesinde, eğitim materyallerinin dağıtılmasında ve okul, öğrenciler ve veliler arasındaki iletişimin kolaylaştırılmasında önemli bir rol oynamaktadır (Okuç, 2022; Kaya ve Korkmaz, 2021). Bir okulun etkililiği, ev ve okul arasındaki ilişki, ödül sistemleri, öğrenci katılımı, personel geliştirme faaliyetleri gibi faktörlerden etkilenmektedir (Koçak ve Nartgün, 2020). E-Okul sistemi bu faktörlerin etkin olduğu bir sistemdir. Daha geniş eğitim çerçevesinin bir parçası olarak e-okul sisteminin öğrencilerin, öğretmenlerin ve yöneticilerin farklı ihtiyaçlarını desteklemek için etkili bir şekilde entegre edilmesi gerekmektedir. Bu entegrasyon, eğitim ortamının kültürel ve psikolojik yönlerinin yanı sıra, COVID-19 salgını gibi dış faktörlerin okul yönetimi ve liderliği üzerindeki etkisini de dikkate almalıdır (Çiçek, 2020; Duman, 2021; Kantos, 2022). Sonuç olarak, e-okul sistemi eğitim sürecinin ayrılmaz bir parçasıdır ve etkinliği öğrenci katılımı, öğretmen memnuniyeti, liderlik davranışları ve genel okul iklimi gibi birbiriyle bağlantılı çeşitli faktörlerden etkilenir. Bu faktörleri anlamak ve ele almak, destekleyici ve etkili bir eğitim ortamı yaratmak için çok önemlidir.

e-Okul sistemi eğitim sisteminin kritik bir bileşeni olup etkinliği çeşitli çalışmalara konu olmuştur (Kotluk ve Kocakaya, 2018). Adil bir eğitim sistemi oluşturmak, eşitsizlikleri gidermek ve daha adil bir eğitim ortamını teşvik etmek için mevcut okul sistemlerinin yeniden yapılandırılmasına ihtiyaç duyulmaktadır (Varlık ve Günbayı, 2020). E-Okul sisteminin öğrencilerin gelişimlerini takip etmek ve eğitim materyalleri dağıtmak amacıyla kullanılmakta, eğitim sürecinin izlenmesi ve desteklenmesini sağlamaktadır (Okuç, 2022).

E-Okul sistemini öğrenci açısından ele alınırken, onların eğitim deneyimleri üzerindeki etkisini incelemek gerekmektedir. Pek çok çalışma e-Okul sistemini ve bunun öğrenciler için etkilerini ele almıştır. Lise öğrencilerinin e-Okul sistemine ilişkin algıları ve bunun akademik performansları ve eğitime bağlılıkları üzerindeki etkisi araştırılmıştır. Bu çalışmanın bulguları, öğrencilerin e-Okul sistemiyle ilgili deneyimlerine ve bunun onların akademik ilerlemelerine motivasyonlarını ve katılımlarını nasıl etkilediğine ışık tutmaktadır (Aydın ve Taşçı, 2018). Ortaokul öğrencilerinin bakış açılarını anlamak, e-Okul sisteminin farklı eğitim aşamaları üzerindeki etkisini kapsamlı bir şekilde değerlendirmek açısından çok önemlidir. Bu çalışmalar toplu olarak öğrencilerin bakış açısından e-Okul sisteminin daha derinlemesine anlaşılmasına katkıda bulunmaktadır.

E-Okul sistemi öğretmenler açısından da çeşitli çalışmalara konu olmuştur. Küresel salgın sırasında uzaktan eğitimi değerlendiren, 18.031 öğretmenin bakış açısını içeren ve öğretmenlerin bakış açısından eğitim ortamına dair içgörü sağlayan çalışmalar gerçekleştirilmiştir (Gören ve diğerleri, 2020). Öğretmenlerin e okul sistemine ilişkin görüşlerinin incelendiği çalışmalarda öğretmenlerin mesleki gelişimleri üzerindeki etkilerini vurgulamıştır (Sarier, 2021). Bu çalışmalar topluca, eğitim politikalarını ve sistemlerini şekillendirirken öğretmenlerin bakış açılarını dikkate almanın önemini vurgulamaktadır. E-okul sisteminin kullanılabilirliğinin değerlendirilmesinde öğretmen görüşlerinin önemi fark edilmektedir.

E-Okul sistemi ebeveynlerin eğitime katılımı açısından ilgi konusu olmuştur. Ebeveyn katılımını arttırmada olumlu bir okul ikliminin önemini vurgulamış ve e-Okul sisteminin ebeveyn katılımı için elverişli bir ortam sağlamadaki önemini vurgulamıştır (Ertem ve Gökalp, 2018). Çalışmalarda öğrencilerin akademik performanslarını değerlendirmek için e-Okul sistemi kullanılmış ve ebeveynlere çocuklarının eğitimsel ilerlemeleri hakkında bilgi sağlamada sistemin pratik uygulamasını ortaya koyulmuştur (Tuncay ve Polat, 2019). Bu çalışmalar toplu

olarak e-Okul sisteminin ebeveyn katılımını kolaylaştırma ve ebeveynlere çocuklarının eğitimi konusunda değerli bilgiler sağlamadaki önemini vurgulamaktadır.

Okul yönetiminin e-Okul sistemine bakış açısı, sistemin eğitim yönetimi üzerindeki etkisini anlamak açısından önemlidir (Turan, 2020). Öğrencilerin okul yaşamlarının başarılı bir şekilde devam edebilmesi için veli, okul yönetimi ve öğretmenler arasındaki sürekli iletişimin önemini vurgulanmaktadır (Turan, 2020). Yapılan araştırmalar okul sisteminin başarılı bir şekilde yönetilmesinde okul müdürlerinin rolünü vurgulayarak özellikle denetimin önemine vurgu yapmaktadır (Hazar ve Saylık, 2021). Bu çalışmalar, e-Okul sistemi kapsamında etkili iletişimin, kültürel ve bireysel farklılıkların ele alınmasının, işbirliğinin teşvik edilmesinin, denetimin vurgulanmasının ve okul yöneticileri için medya okuryazarlığı becerilerinin geliştirilmesinin önemini vurgulamaktadır.

Türkiye'deki e-Okul sistemi, eğitim sistemi içerisinde öğrenciler arasındaki çeşitli kültürel ve bireysel farklılıkların giderilmesinde önemli bir rol oynamaktadır. Türk eğitim bağlamında önemli unsurlar olan sosyoekonomik durum, ebeveyn katılımı ve özgüven gibi faktörlerin öğrencilerin akademik başarısını tahmin etmede dikkate alınması önemlidir. Ayrıca Türkiye'de öğretim denetiminin eleştirel olarak incelenmesi, eğitim sisteminin etkili işleyişi için hayati önem taşıyan öğretim denetiminin daha eleştirel bir yaklaşımla ele alınması gerektiğini vurgulamaktadır. Ayrıca müfredattaki özerklik-merkeziyetçilik dengesi Türk eğitim sisteminde önemli bir sorun olup, öğretmenlerin mesleki potansiyelinin gerçekleşmesini ve kurumun özgüvenini etkilemektedir (Kotluk ve Kocakaya, 2018). Ayrıca, okullar ve aileler arasındaki işbirliği, eğitim sistemi içindeki sorunların ele alınması ve çözülmesinde çok önemlidir; bu da öğrencilerin bütünsel gelişimi için bu kuruluşlar arasındaki etkili işbirliğinin önemini vurgulamaktadır.

E-Okul sistemi, özellikle akademik performans ve eğitim yönetimi üzerindeki etkisi nedeniyle eğitim araştırmalarında ilgi konusu olmuştur (Kaya ve Korkmaz, 2021). Öğrencilerin araştırma notlarına erişmek için e-Okul sistemini kullandığı ve akademik performans değerlendirmesindeki rolünü ortaya koymuştur (Kaya ve Korkmaz, 2021). Yapılan çalışmalarda e-Okul sisteminin etkililiği üzerine bir meta-analiz yapılmış ve eğitim ortamlarındaki önemi vurgulanmıştır. Ayrıca okul yöneticilerinin ve öğretmenlerinin 4+4+4 eğitim sistemine ilişkin görüşleri incelenerek sistemin eğitim yönetimi ve politikaların uygulanmasındaki önemi ortaya konmuştur. E-Okul sisteminin eğitim kalitesi ve öğrenci başarısı üzerindeki etkisi araştırmaların odağı olmuştur (Okuç, 2022). E-Okul sisteminin eğitim sürecinin izlenmesi ve desteklenmesinde pratik uygulamasına dikkat çekerek, öğrenci gelişiminin takip edilmesi ve eğitim materyallerinin dağıtılmasındaki rolü dikkat çekmektedir (Aşkar, 2021). E-Okul sisteminin eğitim yönetimi ve öğretmenlerin güçlendirilmesinde önemli rol oynamaktadır. E-Okul sistemi, akademik performans, eğitim kalitesi ve yönetim üzerindeki etkisini araştıran çalışmalarla eğitim araştırmalarında odak noktası olmuştur. Sistemin öğrenci ilerlemesini izleme, eğitim materyalleri dağıtma ve öğrenci başarısını etkilemedeki rolü, eğitim ortamı üzerindeki çok yönlü etkisine ışık tutan önemli bir araştırma alanı olmuştur.

Okul yöneticilerinin teknolojik gelişmelere ilişkin görüşlerinin araştırıldığı çalışmalarda, okul yöneticilerinin eğitimdeki teknolojik gelişmelere ilişkin görüşlerini incelemekte olup, özellikle okul yöneticilerinin Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) tarafından öğrencilere sağlanan teknolojiye ilişkin memnuniyetleri ve görüşleri üzerinde durulmaktadır (Büyüköztürk, 2009). Çalışmalarda, e-okul sisteminin kullanımıyla doğrudan ilgili olan akıllı tahtaların yeterliliği, verimli kullanılmasının gerekliliği ve e-belge sayısının artırılmasının gerekliliği üzerinde durulmuştur. Dolayısıyla bu çalışma, e-okul sisteminin verimli kullanılmasına katkıda bulunabilecek

eğitimdeki teknolojik gelişmelere ilişkin bakış açılarını doğrudan ele aldığı için son derece önemlidir.

E Okul kullanımı, ülkemiz literatüründe çalışmaların yer aldığı bir konu olmuştur. Ülkemizde alan yazını incelendiğinde, e Okul kullanımını konu alan yüksek lisans tezlerinin incelendiği bir çalışmaya rastlanılmamıştır. Bu bilgiler ışığında araştırmada 2009-2022 yılları arasında Türkiye'de çalışılmış e Okul kullanımını konu alan lisansüstü tezleri incelenmiştir.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı, e okul sisteminin milli eğitim bakanlığına bağlı kurumlarda kullanımına dair 2009-2022 yılları arasında yapılmış lisansüstü tezlerini yöntem ve içerik açısından incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıda yer alan sorulara cevap aranmıştır:

1. E-Okul kullanımı hakkında yapılan lisansüstü tezlerinin yıllara göre dağılımı nasıldır?
2. E-Okul kullanımı hakkında yapılan lisansüstü tezlerinin konuları nelerdir?
3. E-Okul kullanımı hakkında yapılan lisansüstü tezlerinin örnekleme nelerdir?
4. E-Okul kullanımı hakkında yapılan lisansüstü tezlerinde hangi yöntemler kullanılmıştır?
5. E-Okul kullanımı hakkında yapılan lisansüstü tezlerinde hangi veri toplama araçları kullanılmıştır?
6. E-Okul kullanımı hakkında yapılan lisansüstü tezlerinde hangi veri analiz teknikleri kullanılmıştır?

Yöntem

Araştırmanın deseni

Nitel araştırma, farklı yöntemlerle gerçekleştirilebilir ve bu yöntemlerin her biri farklı türdeki soruların yanıtlanmasına olanak tanır (Lewis, 2015). Araştırma, Türkiye'de 2009-2022 yılları arasında e Okul sisteminin kullanımına dair araştırmalar konusunda yapılan lisansüstü tezlerinin incelenmesini amaçladığından, doküman analizine dayalı nitel bir çalışmadır. Nitel araştırma, bir konunun açıklanması, yayınlanması ve yorumlanması için kullanılan bir araştırma yöntemidir. Bu yöntem, genellikle betimsel ve verilerin saklanması, analizi ve yorumlanmasını içerir (Akyol, 2015).

Çalışma Grubu

Araştırmanın kapsamını, farklı üniversiteler bünyesinde yapılan e okul sisteminin kullanımına dair araştırmaları konu alan 22 lisansüstü tezinden oluşmaktadır. 2009-2022 yılları arasında yapılan 22 adet lisansüstü tezi Yök Tez veritabanından elde edilmiştir.

Verilerin Toplanması

Eokul sisteminin kullanımına dair araştırmaları konu alan lisansüstü tezleri Yök Tez Türkiye veritabanından eokul, e okul sistemi, e okul ve öğrenci, e okul ve öğretmen, e okul ve veli, e okul ve idare, e okul ve paydaşları, Milli eğitim bakanlığı ve eğitim kelimeleri yazılarak arama yapılmıştır. Elde edilen veriler, yıllara, tez konularına, kullanılan yöntem, örnekleme, veri aracına ve veri analiz tekniklerine göre gruplandırılmıştır.

Verilerin Analizi

Araştırma kapsamında elde edilen veriler doküman analizi yöntemi kullanılarak analiz edilmiştir. Tezler, araştırma kapsamında belirlenen alt başlıklara göre tek tek incelenmiş ve bu başlıklarla ilgili dağılımda frekans ve yüzde dağılımından yararlanılmıştır (Büyüköztürk, 2009). Elde edilen sonuçların yorumlanmasını kolaylaştırmak için veriler grafik haline getirilmiştir.

Bulgular

E Okul sisteminin kullanımına dair yapılan lisansüstü tezlerin yıllara göre dağılımı şu şekildedir;

Tablo 1. E Okul kullanımı Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin Yıllara Göre Dağılımı

Yıllar	Frekans	Yüzde
2009	1	4,55
2010	4	18,18
2011	5	22,72
2012	3	13,63
2013	1	4,55
2014	1	4,55
2015	1	4,55
2016	1	4,55
2017	1	4,55
2018	1	4,55
2019	1	4,55
2020	0	0
2021	1	4,55
2022	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 1’de görüldüğü gibi, 2009-2022 yılları arasında yok.gov.tr verilerine göre e Okul sistemini konu alan 22 lisansüstü tez çalışması gerçekleştirilmiştir. Yıllara dağılım açısından, lisansüstü tezlerinin en çok gerçekleştirildiği yıl, 2011 (%22,72)’dir; Hiç çalışmanın gerçekleştirilmediği yıl ise 2020 (%0) yıllarıdır. 2010 yılında %18,18, 2012 yılında %13,63, diğer yıllarda ise %4,55 oranlarında çalışma literatürde yer almıştır.

Tablo 2. E Okul sisteminin kullanımını Üzerine Yapılan Lisansüstü Tezlerin tez konularına Göre Dağılımı

Tez Konuları	Frekans	Yüzde
Öğretmen-İdareci-Veli Görüşleri	16	72,72
Verimlilik	1	4,54
Uygulama Değerlendirmesi	1	4,54
E Devlet Kavramı Olarak	1	4,54
Devamsızlık	1	4,54
E Okul Proje Önerisi	2	9,09
Toplam	22	100

Tablo 2'de belirtildiği gibi lisansüstü tezleri 6 farklı konu alanında dağılım göstermektedir. Yapılan tezlerin %72,72'si Öğretmen-idareci-veli görüşleri konusunda, %9,09'u e okul proje önerisi konusunda, geriye kalanlarında verimlilik, uygulama değerlendirme, e devlet kavramı olarak görülmesi ve devamsızlık konularında olduğu görülmektedir.

Tablo 3. E Okul Sisteminin kullanımına dair Lisansüstü tezlerde kullanılan yöntemlerin frekans ve yüzde dağılımları

Yöntem	Frekans	Yüzde
Tarama Modeli	11	50
Durum Çalışması	2	9,09
Nitel Araştırma Yöntemi	3	13,63
Karma Model	4	18,18
İlişkisel Tarama Modeli	2	9,09
Toplam	22	100

Tablo 3'te belirtildiği gibi lisansüstü tezlerinin %50'sinde tarama modeli, %18,18'inde karma modelin, %13,63'ünde nitel araştırma yönteminin, %9,09'unda durum çalışması yönteminin, %9,09'unda ilişkisel tarama modeli yönteminin kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 4. E Okul sisteminin kullanımına dair Lisansüstü tezlerinde kullanılan örneklem seçim yöntemlerinin frekans ve yüzde dağılımları

Örneklem Seçim Yöntemi	Frekans	Yüzde
Tesadüfi Örneklem	13	59,09
Seçkisiz Oransız Örnekleme	2	9,09
Örneklem Kullanılmamıştır	4	18,18
Tabakalı Örnekleme	2	9,09
Ölçüt Örnekleme	1	4,55
Toplam	22	100

Tablo 4'te belirtildiği gibi lisansüstü tezlerinin % 59,09'unda tesadüfi örneklem seçimi kullanıldığı görülmektedir. Tezlerin %18,18'inde örneklem kullanılmadığı, % 9,09'da seçkisiz oransız örneklem seçimi, %9,09'unda tabakalı örneklem, %4,55'inde Ölçüt örneklem kullanıldığı görülmektedir.

Tablo 5. E Okul sisteminin kullanımına dair Lisansüstü tezlerinde kullanılan veri toplama araçlarının frekans ve yüzde dağılımları

Veri Toplama Araçları	Frekans	Yüzde
Görüşme	6	27,28
Anket	14	63,63
Ölçek	2	9,09
Toplam	22	100

Tablo 5'de belirtildiği gibi lisansüstü tezlerinin %63,63'ünde anket, %27,28'inde görüşme, %9,09'unda ölçek yöntemi kullanılmıştır. Bazı tezlerde bir kaç veri toplama aracı kullanıldığından frekans dağılımları farklılık göstermektedir.

Tablo 6. E Okul sisteminin kullanımına dair Lisansüstü tezlerinde kullanılan veri analiz tekniklerinin frekans ve yüzde dağılımları

Veri Analiz Teknikleri	Frekans	Yüzde
İçerik Analizi	4	18,19
Frekans Ve Yüzde	3	13,63
Anova Testi	9	40,90
Kodlama	2	9,09
Faktör Analizi	4	18,19
Toplam	22	100

Tablo 6'da belirtildiği gibi lisansüstü tezlerinin %40,90'unda Anova testi, %18,19'unda İçerik analizi yine %18,19'unda Faktör Analizi, %13,63'ünde Frekans ve yüzde, %9,09'unda kodlama analiz teknikleri kullanılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

E Okul sisteminin kullanımına dair yapılan lisansüstü tezlerinin 2010-2011 yılında en yüksek seviyeye çıktığı, 2020 yılında ise hiç çalışma yapılmadığı görülmüştür. Çalışmada tezlerin büyük bir kısmının öğretmen-idareci-veli görüşleri konusunda yoğunlaştığı görülmektedir.

Okul yöneticilerinin görüşlerini anlamak için okul sonuçlarını etkileyen çeşitli faktörlerin dikkate alınması önemlidir. Araştırmalar okul liderliğinin çeşitli okul çıktıları üzerinde dolaylı bir etkiye sahip olduğunu göstermiştir (Özdemir, 2017). Ayrıca yapılan araştırmalar okula aidiyetin akademik özyeterliliği, akademik başarıyı ve motivasyonu önemli ölçüde etkilediğini ortaya koymuştur (Arslan ve Tanhan, 2019). Okul büyüklüğü ile akademik başarı arasındaki ilişki Türkiye'de yapılan çalışmalarda farklı sonuçlar ortaya koymaktadır (Aşkar, 2021). Siber zorbalıkla mücadelede tüm okul temelli programların etkililiğinin, zorbalıkla mücadele okul politikalarının geliştirilmesini, uygulanmasını ve önleyici bir okul iklimi oluşturulmasını içerdiği vurgulanmıştır (Altundağ ve Ayas, 2020). Eleştirel düşünmenin akademik başarıyla pozitif yönde ilişkili olduğu bulunmuştur (Kaya ve Korkmaz, 2021). Araştırmalar ayrıca ebeveynler arasındaki olumlu okul iklimi algısının ebeveyn katılımının artmasına ve dolayısıyla öğrenci başarısının artmasına yol açtığını göstermiştir (Ertem ve Gökalp, 2018). Bu durum yaptığımız çalışma ile paralellik göstermektedir. Ayrıca, Türkiye'deki ortaokul öğrencilerinin akademik başarıları üzerinde öğrenci ve okul düzeyindeki özelliklerin etkisi araştırılmış, okul kaynaklarının akademik başarı üzerinde anlamlı bir etkisinin olmayabileceğini öne süren bazı çalışmalar bulunmaktadır (Karaman ve Atar, 2019). Ayrıca ampirik araştırmalar, jestlerin çocukların dil, iletişim ve bilişsel becerilerinin gelişimindeki destekleyici rolünü desteklemiştir (Avcılar ve diğerleri, 2021). Okul kültürü ve ikliminin yanı sıra otantik liderlik gibi faktörlerin de akademik başarının şekillenmesinde etkili olduğu belirtilmektedir (Bayır ve Aydın, 2019). Okul iklimi olarak bilinen yönetici, öğrenci ve öğretmenler tarafından okul algısı, öğretmenlerin algıları ve okul öncesi dönemde kaynaştırma eğitim programlarının etkililiği üzerinde yoğunlaşarak çalışmaya konu olmuştur. Okul müdürünün vizyonunun okulun etkililiği ve öğrenci başarısında önemli bir rol oynadığı vurgulanmaktadır (Savaş, 2020). Ayrıca okul yöneticilerinin ve öğretmenlerin öğretmen değerlendirilmesine ilişkin görüşleri araştırılarak değerlendirme sürecindeki olası önyargılar ve zayıflıklar vurgulanmıştır (Sezgin, 2017). Ayrıca kapsamlı gelişimsel okul psikolojik danışmanlığında program değerlendirmenin önemi yaygın olarak kabul edilmektedir (Köse ve Aymaz, 2019). Sonuç olarak okul yöneticilerinin görüşleri; okul liderliği, okula aidiyet, okul büyüklüğü, siber zorbalığı önleme programları, eleştirel düşünme, veli katılımı, okul kaynakları, eğitimde jestler, okul kültürü ve program değerlendirme gibi

çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Bu faktörler toplu olarak genel okul iklimine katkıda bulunur ve öğrenci başarısı ve refahı üzerinde önemli bir etkiye sahiptir.

Tezlerde kullanılan yöntemler incelendiğinde, ağırlıklı olarak tarama modeli yöntemlerin kullanıldığı görülmektedir. Benzer şekilde literatürde yapılan çalışmalarda en fazla tarama modellerinin çeşitleri kullanıldığını belirlenmiştir (Uzundağ ve Özmuş, 2021). Literatürde yer alan bu bulgular söz konusu çalışmamızın bulgularıyla benzerlik göstermektedir.

İncelenen lisansüstü tezlerinde kullanılan örnekleme seçim yöntemlerinden, tesadüfi örneklem seçim yönteminin en fazla kullanılan yöntem olduğu görülmektedir. Mevcut referanslara dayanarak, çeşitli çalışmalarda çeşitli olayları araştırmak için farklı örnekleme yöntemleri kullanılmıştır. Örneğin sosyal medya bağımlılığının boş zaman sıkıntısı ile yalnızlık arasındaki ilişki üzerindeki aracılık etkisini incelemek için kolayda örnekleme kullanılmıştır (Ayhan ve diğerleri, 2021). Benzer şekilde Öngel (2022) Okul öncesi çocuklarda iyilik hali ve psikolojik dayanıklılığı incelemek için basit rastgele örneklemeden yararlanılmıştır. Algılanan stres ve COVID-19 tehdidinin çalışanların iş-yaşam dengesi ve motivasyonu üzerindeki etkisini araştırmak için çalışmalarında basit rastgele örnekleme kullandılar (Yılmaz ve Sağlam, 2021). Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özelliklerinin okulların kurumsal itibarına etkisini incelemek için basit tesadüfi örnekleme kullanılmıştır (Demir ve Yirci, 2021). Ancak (Demir ve Yirci, 2021) okul müdürlerinin karizmatik liderlik özelliklerinin okulların kurumsal itibarına etkisini araştırmak için yaptıkları çalışmada basit tesadüfi örnekleme kullandığı iddiasına destek veren bir veri bulunmamaktadır. İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerilerini ve yazma öz-yeterlik inançlarını araştırmak için basit tesadüfi örnekleme kullanılmıştır (Güllü ve Kuşdemir, 2021). Kentsel alanlarda yaşayan kadınların suç korkusunu incelemek için rastgele örnekleme kullanılmıştır (Aldırmaz ve Acar, 2021). Ancak kentsel alanda yaşayan kadınların suç korkusuna ilişkin yaptıkları çalışmada basit tesadüfi örnekleme kullandıkları iddiasını destekleyen bir kanıt bulunmamaktadır. Genel olarak, yukarıda bahsedilen çalışmalar, farklı alanlardaki çeşitli olayların araştırılmasında uygun örnekleme, basit rastgele örnekleme ve olasılıksız örnekleme dahil olmak üzere farklı örnekleme yöntemlerinin çeşitli uygulamalarını göstermektedir.

Araştırmanın bulgularına dayalı olarak aşağıdaki öneriler sunulmaktadır:

- Literatürdeki tezler incelendiğinde genel olarak idareci-veli ve öğrenci görüşlerine yoğunlaşıldığı görülmektedir. E okul sistemleri diğer paydaş alanlarıyla da ilişkilendirilebilmeli ve bu konuda çalışmalar yapılmalıdır.
- Literatürde e okul sistemi ile ilgili yer alan tezlerde çoğunlukla var olan ölçme araçlarının kullanıldığı ve alana yeni ölçme araçlarının kazandırılmadığı görülmektedir. Yapılan çalışmalarda ölçme araçlarının geliştirilmesi çalışmaların yer verilebilir.
- E-Okul sistemi üzerinde okul yöneticilerinin ve tüm paydaşların etkili olduğu tezler, makaleler ve derleme çalışmalar yapılabilir.

Referans

Akbulut, R. (2023). Evaluation of the 2018 science curriculum in terms of the newly added science and engineering subjects and the changing objectives compared to the curriculum, using the illuminative program evaluation model. *Uluslararası Bilim Ve Eğitim Dergisi*, 6(3), 166-189.

Akyol, Ş. (2015). Matematik öğretmenlerinin ara disiplinlere ilişkin görüşleri. *Mediterranean Journal of Humanities*, 5(1), 61-61.

- Aldırmaz, S. & Acar, Y. (2021). A new spectrally efficient pilot scheme for OFDM systems. *AEU-International Journal of Electronics and Communications*, 129, 153566.
- Altundag, Y., & Ayas, T. (2020). Effectiveness of the whole school-based program for equipping high school counselors with strategies of coping with cyberbullying and cyberbullying awareness.
- Arslan, G., & Tanhan, A. (2019). Ergenlerde okul aidiyeti, okul işlevleri ve psikolojik uyum arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Yaşadıkça Eğitim*, 33(2), 318-332.
- Aşkar, P. (2021). Determinants of academic achievement in Turkey. *Journal of Economy Culture and Society*, 7(2), 80-85.
- Avcılar, Ö., Onbaşlar, E. E., & Kocakaya, A. (2021). Effects of coated hatching eggs obtained from old broiler breeders with chitosan on embryonic growth, hatching results and chick quality. *Journal of Animal Physiology and Animal Nutrition*, 105(5), 946-951.
- Ayas, C. (2015). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının coğrafya yeterlilikleri açısından coğrafya derslerini ve kendilerini değerlendirmeleri. *Journal of International Social Research*, 8(38), 657-657.
- Ayhan, R., Buğra, A. K. A. Y., Öçalan, M., & Orhan, R. (2020). Üniversite Öğrencilerinin Rekreasyon Fayda Düzeyleri ile Akademik Öz-Yeterlilikleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 7(3), 258-276.
- Bayır, Ö. Ö., & Aydın, A. (2019). Otantik Liderliğin Psikolojik Sermaye, İşe Kapılma Ve Okul Başarıyla İlişkisi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(4), 1232-1254.
- Büyükoztürk, O. (2009). Far-field radar NDT technique for detecting GFRP debonding from concrete. *Construction and Building Materials*, 23(4), 1678-1689.
- Can, B., Hazar, Z., & Kurt, S. (2021). Spor yapan ve yapmayan lise öğrencilerinin sosyal medya bağımlılık düzeylerinin bazı değişkenlere göre İncelenmesi (karma model araştırması). *Gaziantep Üniversitesi Spor Bilimleri Dergisi*, 6(1), 15-39.
- Cımbız, A. (2015). Öğretmenlik kariyer basamakları uygulamasının okuldaki etkilerine ilişkin öğretmenlerin görüşleri. *Journal of International Social Research*, 8(38), 689-689.
- Çetin, Ö. (2015). Okul öncesi öğretmen adaylarının sosyal bilimler hakkındaki görüşleri. *Journal of International Social Research*, 8(37), 816-816.
- Çiçek, H. (2020). Covid-19 pandemi sürecinde okullarda alınması gereken koruyucu önlemler ve halk sağlığı hemşiresinin rolü. *Yaşam Boyu Hemşirelik Dergisi*, 1(1), 57-75.
- Demir, S. & Yılmaz, A. (2019). En iyisi bu mu? Türkiye’de yeni ortaöğretime geçiş politikasının velilerin görüşlerine göre değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 164-183.

- Demir, C., & Yirci, R. (2021). Okul müdürlerinin karizmatik liderlik özelliklerinin okulların kurumsal itibarına etkisi. *Manisa Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 19(3), 234-256.
- Dilek, H. (2017). T.C. MEB 2013 okul öncesi eğitim programı ile 2006 programının karşılaştırılması., 585-604.
- Duman, Ç. (2021). Pandemi sürecinde okul yönetimine ilişkin idareci görüşleri. *Anadolu Kültürel Araştırmalar Dergisi*, 7(2), 19-25.
- Erkuş, E. (2023). Relationship between secondary school students reading habits and vocabulary. *Trakya Eğitim Dergisi*, 13(3), 1786-1798.
- Ertem, H. and Gökalp, G. (2018). Velilerin okul iklimi ve veli katılımı algılarının velilerin eğitim durumu ve çocuklarının öğrenim kademesine göre incelenmesi. *Hacettepe University Journal of Education*, 1-18.
- Gören, S. Ç., Fazilet, G. Ö. K., Yalçın, M., Göregen, F., & Çalışkan, M. (2020). Küresel salgın sürecinde uzaktan eğitimin değerlendirilmesi: Ankara örneği. *Milli Eğitim Dergisi*, 49(1), 69-94.
- Güllü, G., & Kuşdemir, Y. (2021). İlkokul öğrencilerinin yazılı anlatım becerileri ile yazma öz yeterlik inançlarının incelenmesi. *Asya Öğretim Dergisi*, 9(1), 15-33.
- Kantos, Z., Yurttaş, A., & Taşdan, M. (2022). Covid-19 pandemic and private school fee policies: legal and ethical implications. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 11(1), 158-175.
- Karaaslan, O., Yoldaş, Z., Beklen, C., Öztarhan, H., & Karakut, R. (2023). Fen ve teknoloji öğretmenlerinin alternatif ölçme ve değerlendirme tekniklerini uygulamadaki yeterlilikleri. *Uluslararası Akademik Yönetim Bilimleri Dergisi*, 9(13), 26-99.
- Karagöl, E. (2018). Dil becerileri eğitimi açısından okul öncesi öğretmenliği lisans programı. *Academy Journal of Educational Sciences*, 2(2), 159-171.
- Karaman, M. A. And Atar, E. (2019). Predictors of academic stress among college students. *Journal of College Counseling*, 22(1), 41-55.
- Kaya, M. and Korkmaz, Ö. (2021). Ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının düşünme ve problem çözme becerileri ile yordanması. *Eğitim Teknolojisi Kuram Ve Uygulama dergisi*, 11(2), 396-420.
- Kaya, S. (2021). Ortaokul öğretmenlerinin ara tatil hakkındaki görüşleri: bir karma yöntem çalışması. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 21-49.
- Kılıç, L., Baki, Y., & Bayram, B. (2014). Ortaokul 8. sınıf Türkçe dersi öğretmen kılavuz kitabındaki etkinliklerin çoklu zekâ kuramı ile örtüşme düzeyi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 2(2), 72.
- Koçak, S. and Nartgün, Ş. (2020). Relationship between teacher's work engagement and effectiveness of school. *Journal of Human Sciences*, 17(3), 792-811.

- Kotluk, N. and Kocakaya, S. (2018). Türkiye için alternatif bir anlayış: kültürel değerlere duyarlı eğitim. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(1), 749-789.
- Köse, C. And Aymaz, S. (2019). A novel image decomposition-based hybrid technique with super-resolution method for multi-focus image fusion. *Information Fusion*, 45, 113-127.
- Kuray, A. (2022). Abu Amir al-rahib of Madina and opposition to Islamic invitation. *Kilis 7 December University Journal of Theology*, 18(2), 832-839.
- Lewis, S. (2015). Qualitative inquiry and research design: choosing among five approaches. *Health Promotion Practice*, 16(4), 473-475.
- Okuç, T. (2022). Milli eğitim bakanlığı genelgelerinden hareketle yabancı öğrencilere Türkçe öğretimine yönelik uyum sınıflarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi. *Uluslararası Türkoloji Araştırmaları Ve İncelemeleri Dergisi*, 7(1), 22-32.
- Olkun, S. and Altun, A. (2003). İlköğretim öğrencilerinin bilgisayar deneyimleri ile uzamsal düşünme ve geometri başarıları arasındaki ilişki. *The Turkish Online Journal of Educational Technology*. 12(6), 127-132.
- Özcan, M. (2022). Ara tatil uygulamasına yönelik öğretmen görüşleri. *Kalem Uluslararası Eğitim Ve İnsan Bilimleri Dergisi*. 17(2), 157-168.
- Özdemir, M. (2017). Examining the relations among social justice leadership, attitudes towards school and school engagement. *Eğitim ve bilim- education and science*, 42(191).
- Öztürk, F. (2018). Sosyal bilgiler öğretim programında yer alan ara disiplinlere ilişkin öğretmen görüşleri. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, (47), 137-157.
- Sahin, M. (2016). Hines-kemmerer in türk eğitim sistemi hakkındaki görüşleri ve etkileri. *Journal of International Social Research*, 9(47), 294-294.
- Sak, R., Sak, İ., Şendil, Ç., & Nas, E. (2021). Document analysis as a research method. *Kocaeli Üniversitesi Eğitim Dergisi*, 4(1), 227-256.
- Sarier, N. D. (2021). Comments on biometric-based non-transferable credentials and their application in blockchain-based identity management. *Computers & Security*, 105, 102243.
- Savaş, R. (2020). Chest CT features of the novel coronavirus disease (COVID-19). *Turkish journal of medical sciences*, 50(4), 664-678.
- Sezgin, E. (2017). Super-resolution optical microscopy for studying membrane structure and dynamics. *Journal of Physics: Condensed Matter*, 29(27), 273001.
- Sökmez, A., Çok, F., & Avcı, D. (2020). Investigation of school climate perceptions of high school students. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*.

- Şahin, M., Taş, I., Oğul, İ., Çilingir, E., & Keleş, O. (2015). Tablet bilgisayarların okul öncesi eğitimde destek materyali olarak kullanılmasının incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 15(2).
- Taşkın, P. and Çetin, S. (2021). Pandemide eğitimle ilgili makalelerin tematik analizi. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, 20(80), 1970-1981.
- Temiz, C. and Sivrikaya, A. (2021). Assessing the problems encountered in physical education and sport classes (a domestic and international evaluation). *Avrasya Spor Bilimleri Ve Eğitim Dergisi*, 3(1), 12-39.
- Tiritoğlu, E. and Kılıçoğlu, D. (2019). Investigating school administrators' views on technological developments in education. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(4), 1409-1422.
- Tonga, D. (2019). 2005 ve 2017 sosyal bilgiler öğretim programı: benzerlikler ve farklılıklar. *Diyalektolog - Ulusal Hakemlin Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 22(22), 83-100.
- Tuncay, B. and Polat, S. (2019). Zihinsel engelli çocukların sağlıklı kardeşlerinin benlik saygısı ve okul başarısının belirlenmesi. *Süleyman Demirel Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 10(3), 284-288.
- Turan, V. (2020). Potential of pistachio shell biochar and dicalcium phosphate combination to reduce Pb speciation in spinach, improved soil enzymatic activities, plant nutritional quality, and antioxidant defense system. *Chemosphere*, 245, 125611.
- Türedi, N. (2022). Policies implemented in turkey to reduce inequality of opportunity in preschool education. *Yildiz Journal of Educational Research Yıldiz Technical University*.
- Uslu, B. (2020). 12 yıllık zorunlu eğitim döneminde Türk eğitim sistemi'nin sayısal görünümü. *Eğitimde Kuram Ve Uygulama*, 16(2), 150-164.
- Uzundağ, V., & Ozmusul, M. (2021). Okul Müdürlerinin Karar Verme Süreçleri Hakkında Öğretmen Görüşlerinin İncelenmesi. *Uluslararası Liderlik Çalışmaları Dergisi: Kuram ve Uygulama*, 4(1), 1-16.
- Varlık, S. and Gunbayı, I. (2020). E-okul sistemi uygulamasının etkililiği: meta analiz çalışması. *Mediterranean Journal of Educational Research*, 14(34), 573-590.
- Yıldırım, V. (2017). Evaluation of the parents' opinions about the curricula implemented at schools. *Harran Education Journal*, 2(2), 33-49.
- Yılmaz, E., & Sağlam, Y. (2021). Optical soliton solutions to eight order nonlinear Schrödinger equation using some different methods. *Optical and Quantum Electronics*, 53, 1-14.